

Motion till riksdagen 2016/17:3078

av **Elisabeth Svantesson m.fl. (M)**

Jämställdhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att göra det mer lönsamt för personer med låga inkomster att arbeta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att förbättra mäns och kvinnors möjlighet att kombinera familj och arbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka den allmänna förskolan till att gälla från två års ålder i stället för dagens tre år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler ska kunna ta del av föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av en vab-bonus och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av diskrimineringslagen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tredubbel tak i RUT-avdraget och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av en förändring av underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot kvinnors ohälsa och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på att förbättra kvinnors arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en mer jämställd vård och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka deltagandet på arbetsmarknaden bland utrikes födda kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att kvinnor och män behandlas lika av myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att full föräldrapenning enbart bör utges vid jobb eller permanent bosättning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa föräldrapenningen för personer som saknar sjukpenninggrundande inkomst till 365 dagar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad rätt till förskola för barn vars föräldrar lever på försörjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hembesök vid försörjningsstöd ska bli en obligatorisk del av socialtjänstens arbete och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk samhällsinformation med ett avslutande samhällstest för nyanlända och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet för att våld i nära relationer ska anmälas och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nytt brott, grovt sexuellt ofredande, ska införas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av förebyggande arbete mot könsstympning och oskuldskontroller av flickor och kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera lagstiftningen mot tvångs- och barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att permanenta Länsstyrelsen Östergötlands nationella uppdrag att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga lagstiftningen i syfte att månggifte inte ska accepteras och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck samt skyldigheter och rättigheter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur könsfördelningen ser ut avseende offentligt stöd till idrotten och om åtgärder för att komma till rätta med eventuella brister och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Vi har en hög sysselsättningsgrad bland kvinnor internationellt sett. Vi har en generös föräldraförsäkring och en väl utbyggd barnomsorg som ger förutsättningar för föräldrar att ta ett stort ansvar för barn och samtidigt förvärvsarbeta. Svenska kvinnor arbetar i hög grad under småbarnsåren, och även männen är föräldralediga.

Men det återstår mycket att göra innan samhället och arbetslivet är jämställt. Fortfarande tjänar kvinnor mindre än män och arbetar deltid i större utsträckning. Det påverkar kvinnors inkomster och innebär lägre ersättning vid sjukdom och arbetslöshet samt lägre pension. Utrikes födda kvinnor har en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden och fastnar i bidragsberoende i hög grad.

Det finns också könsskillnader när det gäller ohälsa. Kvinnor är sjukskrivna i högre utsträckning än män och fler kvinnor än män lämnar arbetslivet i förtid. Till följd av den könssegregerade arbetsmarknaden finns det skillnader i arbetsmiljö mellan män och kvinnor, och kvinnors arbetsmiljörisker synliggörs och åtgärdas inte i tillräckligt hög grad.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem som orsakar både fysiskt och psykiskt lidande. Det är viktigt att samhället markerar och agerar kraftfullt mot dessa brott. Ingen har rätt att begränsa någon annans liv. Det är inte heller acceptabelt att ge efter för en syn som innebär att män och kvinnor ska hållas åtskilda, till exempel genom att införa separata badtider eller regelbunden könsuppdelad undervisning. Det vore att backa från de framsteg som gjorts på jämställdhetens område i Sverige.

I Moderaternas plan för ett starkare Sverige bromsas inte individens önskemål, möjligheter och förutsättningar av förutfattade meningar eller fördomar. Vi arbetar för ett Sverige där varje människa får möjlighet att vara just den han eller hon är och där alla har samma förutsättningar. Det är också vägledande i vår jämställdhetspolitik.

Arbete – en hörnsten i ett jämställt samhälle

Arbete är en hörnsten i ett jämställt samhälle. Ett arbete ökar kvinnors ekonomiska självständighet och deras makt och möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor förvärvsarbetar i lägre utsträckning än män, även om andelen är hög jämfört med i många andra länder. Det andra kvartalet 2016 var sysselsättningsgraden närmare 80 procent bland kvinnor i åldern 20–64 år. Det var 3,6 procentenheter lägre än bland män. Samtidigt var arbetslösheten något lägre: 5,9 procent jämfört med 6,7 procent för män.

Kvinnor och män arbetar i stor utsträckning i olika sektorer och yrken. Endast 16 procent av de anställda kvinnorna och 15 procent av de anställda männen fanns i yrken med jämn könsfördelning år 2014. 70 procent av kvinnorna finns i kvinnodominerade yrken och 67 procent av männen finns i mansdominerade yrken. Kvinnors höga sysselsättningsgrad i Sverige är en viktig förklaring till könssegregeringen. Mycket av det omsorgsarbete som i många länder utförs oavlönat av kvinnor utförs i Sverige visserligen också av kvinnor, men som avlönat förvärvsarbete på arbetsmarknaden. Det är i grunden positivt, både för individen och samhället. En annan förklaring till det könssegregerade arbetslivet är att unga kvinnor och män väljer olika utbildningar både på gymnasiet och i högskolan.

Den könssegregerade arbetsmarknaden får konsekvenser – bland annat när det gäller kvinnors löner. Kvinnors löner uppgick i snitt till 87,5 procent av männens år 2015 enligt Medlingsinstitutet. Den faktor som förklarar den största delen av löneskillnaden är skillnader i yrke. Kvinnor har också i lägre grad chefsbefattningar. I privat sektor är till exempel 70 procent av cheferna män. En annan förklaring till löneskillnaderna är att kvinnor arbetar deltid i högre grad än män. År 2015 arbetade 29 procent av kvinnorna deltid – andelen bland män var 11 procent. Tar man hänsyn till skillnader i yrke, sektor, utbildning, ålder och arbetstid återstår en oförklarad löneskillnad på 4,6 procent. Vad den beror på går inte att fastställa genom lönestatistiken. Det kan bero på sakliga skillnader i form av egenskaper som den anställde har eller osakliga skillnader, såsom diskriminering.

Bättre drivkrafter till arbete

Alliansregeringens reformer för att förbättra drivkrafterna till arbete och minska utanförskapet har bidragit till ökade förutsättningar för ekonomisk jämställdhet. Det har blivit mer lönsamt för alla att gå från utanförskap till arbete tack vare jobbskatteavdraget. Eftersom förbättringen relativt sett varit som störst för låg- och medelinkomsttagare har drivkrafterna till arbete stärkts mer för kvinnor än för män. Att vänsterregeringen nu vill frångå arbetslinjen slår enligt vår mening fel ur ett jämställdhetsperspektiv. Moderaterna vill fortsätta sänka skatten med tyngdpunkt mot dem som har lägst inkomster, inte minst för att göra det mer lönsamt för kvinnor att arbeta. Samtidigt vill vi också göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete genom att förstärka jobbstimulanserna i försörjningsstödet och etableringsersättningen, samt införa ett bidragstak. Genom bättre drivkrafter att arbeta kan fler lämna bidragsberoende och ta steget ut på arbetsmarknaden. Utrikes födda kvinnor och ensamstående kvinnor med barn är överrepresenterade i försörjningsstödet. Att bryta beroendet av försörjningsstöd är därför inte bara centralt för att bekämpa utanförskapet, utan också en jämställdhetsfråga.

Deltidsarbete och obetalt hemarbete

År 2015 arbetade 29 procent av kvinnorna deltid – andelen bland män var 11 procent. Både för kvinnor och män är den vanligaste orsaken till deltidarbete att ett lämpligt heltidsarbete saknas. För kvinnor är vård av barn den näst vanligaste orsaken till deltidarbete, medan motsvarande för män är studier. Kvinnors deltidarbete ökar

dessutom när de får barn, medan mäns deltidsarbete inte alls påverkas av att de blir föräldrar. Sammanboende kvinnor med små barn är den grupp som har lägst arbetstid.

Färre arbetade timmar ger lägre löneinkomst, och deltidsarbete påverkar dessutom både löneutvecklingen och karriärmöjligheterna på längre sikt. Den lägre inkomsten påverkar också ersättningen vid till exempel sjukdom och föräldraledighet samt den framtida pensionen. Därför är kvinnors deltidsarbete problematiskt ur ett jämställdhetsperspektiv, i synnerhet när det gäller det ofrivilliga deltidsarbetet.

Deltidsarbete är särskilt vanligt inom kvinnodominerade yrken och sektorer såsom inom kommun och handel. Kommuner som vill vara förebilder, föregångare och attraktiva arbetsgivare bör så långt möjligt erbjuda sina anställda möjligheter till heltidsarbete. Offentliga sektorn har stora rekryteringsbehov framöver, och ska de attrahera personal måste de kunna erbjuda bra arbetsvillkor.

Ett genomsnittligt vardagsdygn jobbar kvinnor och män lika mycket, men kvinnor lägger cirka en timme mer på obetalt arbete, medan män ägnar mer tid åt betalt arbete, ca 90 minuter. Det mönster som leder till att kvinnor tar större ansvar för hem och barn och arbetar deltid i högre grad än män etableras i stor utsträckning under föräldraledigheten. Kvinnor är föräldralediga längre än män och stannar också oftare än män hemma från arbetet för att vårda sjuka barn. Fortfarande tas 74 procent av alla föräldrapenningdagar och 62 procent av all tillfällig föräldrapenning (vab) ut av kvinnor. Även om utvecklingen går åt rätt håll går det alldeles för långsamt.

Politiken kan bidra till att underlätta livspusslet för människor och på så sätt öka möjligheterna för fler att arbeta heltid. Alla som arbetar på oregelbundna arbetstider, på nätter, helger samt andra obekväma tider måste kunna känna sig trygga i att barnomsorgen svarar upp mot de behov deras arbetsliv för med sig. Barnomsorg på obekväma arbetstider är avgörande för att underlätta såväl livspussel som att öka möjligheten till arbete.

Moderaterna vill skapa ökade förutsättningar för en bättre och mer tillgänglig förskola. Vi vill att den allmänna förskolan ska utökas till att gälla från två års ålder i stället för dagens tre år. Det skulle innebära att Sveriges familjer får möjlighet till avgiftsfri förskola för sina barn 15 timmar i veckan redan från det att barnet är två år gammalt. Det ger också fler familjer, särskilt de med små inkomster, ännu bättre möjligheter att kombinera familjeliv med arbete.

Jämställdhetsbonus och vab-bonus

För att uppnå en modernare arbetsmarknad, där fler ges möjlighet att bidra mer och längre och må bättre, krävs ett mer delat familjeansvar och föräldraskap. Samtidigt behöver drivkrafter och möjligheter för kvinnor att komma tillbaka till arbete stärkas.

Moderaterna ska därför verka för ett mer jämställt uttag i föräldraförsäkringen. En prioritering bör vara att fortsätta jämna ut de ekonomiska trösklar som finns för ett jämställt föräldraskap. Utgångspunkten måste vara att incitament är bättre än tvång. Vikten av jämställdhet ska också vägas mot varje enskild familjs unika förutsättningar och behov. Politikens roll måste vara att underlätta, inte tvinga. Vi motsätter oss därför att regeringen nu avskaffar jämställdhetsbonusen som infördes av alliansregeringen år 2008.

Vård av barn, så kallat vabbande, innebär en extra utmaning för vardagspusslet för många familjer. Moderaterna vill även se bättre drivkrafter för ett mer jämställt

uttag av tillfällig föräldrapenning och föreslår därför att en vab-bonus utreds.

Moderaterna anser att föräldraförsäkringen inte fullt ut är anpassad till dagens verklighet där familjer kan se väldigt olika ut. Därför vill vi se över möjligheten för fler att kunna ta del av föräldraförsäkringen. Detta skulle kunna underlätta för exempelvis stjärnfamiljer, men även i alla familjekonstellationer som uppstår till följd av separationer. En sådan flexibilitet är naturligtvis viktig för att fler barn ska kunna få omsorg av de vuxna som är närstående.

Utvärdera diskrimineringslagen

Ett effektivt arbete mot diskriminering är avgörande för att öka samhörigheten i samhället och för att stärka människors frihet och trygghet och skapa förutsättningar för fler att nå sin fulla potential. Den svenska diskrimineringslagstiftningen stadgar till exempel att alla arbetsgivare ska verka för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Alla arbetsgivare har en skyldighet enligt lag att genomföra lönekartläggningar. Det är ett bra verktyg för att upptäcka och åtgärda löneskillnader. Det finns dock inga övertygande bevis för att det behöver göras årligen. Moderaterna anser att den ordning som infördes 2009 med kartläggningar var tredje år istället för varje, är bra. Att löneskillnaderna minskat kontinuerligt under senare år, trots den förändring som genomfördes, visar att det är många andra faktorer som påverkar utvecklingen av löneskillnader.

År 2009 infördes en ny och sammanhållen diskrimineringslagstiftning. Sju tidigare diskrimineringslagar upphävdes och fyra ombudsmän slogs samman till en enda myndighet: Diskrimineringsombudsmannen. Tanken var att arbetet för att motverka diskriminering skulle bli tydligare och rakare och därigenom mer effektivt. En ny diskrimineringsersättning infördes för att ersätta individen för kränkningen, men också för att avskräcka från diskriminering genom att ersättningen skulle bedömas utifrån vilken allmänpreventiv effekt nivån kunde ha. Vi anser att det är angeläget att säkerställa att den nya lagen har haft avsedd effekt, och därför bör lagen utvärderas. Inom ramen för översynen bör bland annat möjligheten att stärka påföljderna för brott mot diskrimineringslagen utvärderas.

Bättre förutsättningar för kvinnors företagande

Fler män än kvinnor är egenföretagare, och den yrkessegregering som råder på arbetsmarknaden i stort avspeglas också inom företagandet. År 2014 var 37 procent av egenföretagarna kvinnor och 63 procent var män.

Kvinnors andel av företagandet har ökat över tid, vilket delvis kan förklaras av att andelen företag inom tillverkning minskar i förhållande till tjänste- och serviceföretag och företag inom vård och omsorg, där kvinnor i högre grad är verksamma. Utvecklingen har gynnats av alliansregeringens politik som bidragit till en växande hemtjänstsektor och öppnat upp vård- och omsorgsbranscherna för företagande.

Endast två av åtta näringsgrenar är kvinnodominerade när det gäller egenföretagare – vård och omsorg och branschen för personliga och kulturella tjänster. Därför är det förvånande att en regering som benämner sig feministisk med precision tycks rikta in sig på att försvåra för företagande i just de branscher där det är vanligast att kvinnor

driver företag. Regeringens utredning om vinster i välfärden lägger en våt filt över hela välfärdssektorn och riskerar att återföra allt till ruta ett, tillbaka till ett offentligt monopol. När det gäller RUT-avdraget är det olyckligt att regeringen försämrat det – det skapar också en osäkerhet om vilka avsikter regeringen har vad gäller RUT-avdraget i framtiden.

RUT-avdraget har inneburit att nya jobb har växt fram. Svarta jobb har blivit vita med tryggare anställningsförhållanden, och de nya jobben har ofta gått till människor som tidigare haft en svag förankring på arbetsmarknaden som utrikes födda och unga kvinnor. Drygt hälften av de som driver företag i RUT-branschen är kvinnor.

Utöver att skapa fler arbetstillfällen var tanken med RUT-avdraget att underlätta livspusslet för arbetande föräldrar. Forskning visar också att så blivit fallet. Giftna kvinnor i hushåll som köper 40–80 timmars RUT-tjänster ökar sina inkomster proportionellt med avdragets storlek. Det innebär att den som köper 40 timmar städning också ökar sin lön med motsvarande 40 timmars arbete. Att regeringen försämrat RUT-avdraget kan därför komma att påverka både kvinnor som utför och som köper tjänster.

Det finns tecken på att det sänkta taket i RUT-avdraget som trädde i kraft årsskiftet 2015/16 påverkat aktiviteten i branschen negativt. Enligt Skatteverket har antalet unika utförare inom RUT-avdraget minskat till 13 300 under perioden januari till juli 2016 jämfört med 15 300 under samma period 2014. Enligt en rapport från Almega inträffade ett stort trendbrott i branschens utveckling i samband med sänkningen av taket. I januari, som vanligtvis är en av branschens bästa månader omsättningsmässigt, och som i genomsnitt ökat med 90 miljoner kronor årligen sedan 2010, sågs en minskning av omsättningen med 52 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Inom ramen för den migrationsöverenskommelse som slöts hösten 2015 mellan regeringen och allianspartierna har RUT-avdraget breddats till flyttjänster, trädgårdstjänster och it-tjänster, i linje med allianspartiernas förslag. Dessvärre innebär det sänkta taket en sämre möjlighet att skapa nya jobb. Sedan regeringen förra året sänkte taket i RUT-avdraget har möjligheten att skapa nya jobb med ett bredare RUT försämrats. För att ta tillvara den potential som RUT-branschen har anser Moderaterna att det nuvarande taket bör tredubblas till 75 000 kronor per år och person.

Under alliansregeringen ökade mångfald och valfrihet inom vård, skola och omsorg. En ökad mångfald har inneburit förbättrad tillgänglighet och egenmakt med möjlighet att både välja och välja bort skolor eller vårdcentraler. Fler aktörer har bidragit till nya inriktningar i verksamheterna som möjliggjort för var och en att hitta den verksamhet som passar en bäst. Att nya företag växt fram i välfärdssektorn har gynnat kvinnors karriärvägar och utvecklingsmöjligheter, men också kvinnors företagande. Moderaterna vill värna möjligheten till valfrihet som finns inom välfärden och som bidrar till att öka företagandet bland kvinnor.

Fler kvinnliga ledare utan kvotering

Som ett led i ett mer jämställt arbetsliv behöver också fler kvinnor bli chefer och ha ledande befattningar eller sitta i bolagsstyrelser. Att arbetsgivare och ägare inte tar tillvara den kompetens som finns hos kvinnor är varken bra för verksamheten eller för Sverige. Därför är det glädjande att utvecklingen, om än långsamt, går åt rätt håll. De framstegen behöver fortsätta. Här har näringslivet ett stort ansvar. Genom öppna rekryteringsprocesser, kompetensredovisningar och mentorskapsprogram kan fler steg

tas. Att lagstifta om kvotering till börsstyrelser som regeringen vill är däremot inte rätt väg att gå.

Underhållsstöd

I dag lever många barn med separerade föräldrar, och de allra flesta föräldrar tar så klart fortsatt fullt ansvar för sina barn efter en skilsmässa eller separation, både vad gäller ekonomisk försörjning och andra åtaganden. Samtidigt är det för många, framför allt pappor, som inte tar sitt ekonomiska ansvar, och många ensamstående mammor får därför leva med mycket små ekonomiska marginaler.

Fler föräldrar bör betala underhåll som motsvarar deras levnadsstandard. Ett av de största problemen med dagens modell är att underhållsstödets maximala belopp har kommit att uppfattas som en ”normalnivå” för vad som ska utgå i form av underhåll till ett barn. Detta trots att 4 av 10 barn som i dag får fullt underhållsstöd egentligen har rätt till mer i underhåll om reglerna om underhållsbidrag hade följts.

Moderaterna vill tillsätta en utredning med uppdrag att i grunden göra om dagens konstruktion med underhållsbidrag och underhållsstöd. Vi vill se ett system som är lättöverskådligt, förutsebart, minskar ekonomiska konflikter mellan föräldrarna, stärker ekonomin för ensamstående och ökar incitamenten för växelvis boende. Det är prioriterat att en ny utformning inte bidrar till konflikter mellan föräldrarna, till exempel genom att tvinga separerade föräldrar att lösa underhållsfrågan i privata rättsprocesser och avtal. En neutral utbetalare och indrivare av underhållet, som Försäkringskassan, är därför att föredra.

Ytterligare en avgörande utgångspunkt är att det ska syfta till att stärka ekonomin för ensamstående genom att kopplingen till levnadsstandarden eller taxerad inkomst för den frånvarande föräldern förstärks. Samtidigt måste det fortsatt finnas en miniminivå för uteblivet underhåll. Det är då underhållsstödet ska fungera som det var tänkt; att i de fall där barnen annars inte skulle få något alls, eller bara mycket lite, så ges en garanti från samhället motsvarande en skälig nivå.

Kvinnors ohälsotal och arbetsmiljö

Sedan 1980-talet har kvinnor haft högre sjukfrånvaro än män, och skillnaderna fortsätter att öka. Sjukpenningtalet låg i augusti 2016 på 14,2 för kvinnor och 7,5 för män – en ökning med 7,1 procent för kvinnor och 4,9 procent för män jämfört med ett år tidigare. Fler kvinnor än män tvingas också lämna arbetslivet i förtid på grund av ohälsa. De bakomliggande orsakerna till detta är till stor del okända. Mycket tyder på att kvinnors högre sjukfrånvaro i många fall har inslag av såväl medicinska som sociala och ekonomiska aspekter. Faktorer i arbetsmiljön samt fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete är några av de omständigheter som bidrar till att påverka skillnaden i sjukfrånvaro mellan könen. För att möta den höga sjukfrånvarons utveckling behövs insatser på flera plan. Bland annat föreslår vi att jämställdhetsbonusen återinförs och att en vab-bonus utreds för att uppmuntra ett mer jämställt uttag av föräldrapenningen. Moderaterna föreslår också bättre kontroller vid sjukförsäkringens tidsgränser och fler avstämningar även efter dag 180. Vi vill också förtydliga hälso- och sjukvårdens ansvar för att hjälpa sjukskrivna tillbaka till arbete.

En bra arbetsmiljö är en viktig faktor för att fler människor ska få möjlighet att kunna arbeta längre och utan risker för ohälsa. Sedan 2012 har andelen kvinnor med arbetsrelaterade besvär ökat från 22 procent till 27 procent. De vanligaste orsakerna till besvär i arbetet är stress och psykiska påfrestningar, påfrestande arbetsställningar samt tung manuell hantering.

Antalet arbetssjukdomar har ökat sex år i följd bland kvinnor. För kvinnor anmäldes det år 2015 3,4 arbetssjukdomar per 1 000 förvärvsarbetare jämfört med 1,9 för män. Den vanligaste orsaken till arbetssjukdom var organisatoriska eller sociala faktorer (44 procent av anmälningarna) följt av belastningsfaktorer. Antalet arbetsolyckor som leder till sjukfrånvaro är något lägre bland kvinnor än bland män, liksom antalet dödsfall på grund av arbete.

I det uppdrag som alliansregeringen gav Arbetsmiljöverket 2011 konstaterades att den könssegregerade arbetsmarknaden bidrar till skillnaderna i arbetsmiljörisker och att kvinnors arbetsmiljörisker inte synliggörs och åtgärdas i tillräckligt hög grad. Kvinnor arbetar i högre grad med möten och kontakter med människor, vilket ofta innebär en psykosocial belastning. Kvinnor och män inom samma yrke arbetar ofta med olika arbetsuppgifter och belastas därmed olika. Kvinnor arbetar i högre grad med ensidiga och repetitiva arbetsuppgifter eller med personförflyttningar. När kvinnor och män arbetar med samma saker på samma arbetsplats belastas de ändå olika eftersom verktyg, skyddsutrustning och arbetsstationer ofta inte är anpassade för kvinnor.

Även om uppdraget har bidragit till framsteg när det gäller kvinnors arbetsmiljö ser vi fortsatt stora behov av förbättringar – särskilt med tanke på att ohälsotalen inte minskar. Inte minst bör fokus läggas på arbetet kring psykosocial arbetsmiljö och organisatoriska frågor. Därför föreslår Moderaterna att satsningen på kvinnors arbetsmiljö förlängs.

I Moderaternas budgetmotion finns också förslag om en särskild rehabiliteringskedja för vissa lättare psykiska diagnoser som är vanliga. Syftet är att tidigare än idag skapa förutsättningar för rehabilitering och återgång i arbete, och skapa fler alternativ och vägar tillbaka till jobb. Förslaget omfattar också ett särskilt omställningsspår hos Arbetsförmedlingen för att erbjuda stöd till byte av arbetsplats eller arbetsgivare. Därtill gör Moderaterna i sin budget en satsning på en särskild tillsyn av den psykosociala arbetsmiljön inom yrkesgrupper med hög frånvaro på grund av sjukdom. Det handlar ofta om så kallade kontaktyrken, inte sällan kvinnodominerade yrken i offentligfinansierad verksamhet såsom sjuksköterskor, vård- och omsorgspersonal eller lärare.

En jämställd vård

Alla människor har rätt till en god vård på lika villkor. Vården bör utgå från individens faktiska behov och inte påverkas av felaktiga föreställningar och uppfattningar, till exempel om kvinnor och män. Eftersom män och kvinnor delvis har olika behov måste också vården ta hänsyn till könsskillnader och könsspecifika behov för att bli jämställd.

För att säkerställa en jämställd vård måste statliga satsningar på forskning och utveckling gällande prioritering och testning av läkemedel ses över, eftersom kvinnors och mäns kroppar reagerar olika på behandling. Hittills har mycket av utförd forskning skett med mäns kroppar som utgångspunkt. Moderaterna vill därtill främja en mer jämställd vård genom att påskynda uppbyggandet av läkemedelsbanken Kön, genus och

läkemedel. Denna kan bidra till ökade kunskaper och erfarenheter om hur läkemedelsbehandlingar utfaller olika beroende på om de ges till en kvinna eller man.

Utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden

Utrikes födda kvinnor har en svag ställning på arbetsmarknaden, med en hög risk för bidragsberoende. 2015 var sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor i åldern 20–64 år 63,4 procent – det kan jämföras med 85,2 procent för inrikes födda kvinnor. Skillnaderna syns också i statistiken över ekonomiskt bistånd. 2015 var 62 procent av alla kvinnliga biståndstagare utrikes födda kvinnor, en klar överrepresentation. Att gapet mellan inrikes och utrikes födda kvinnor är så stort är Sveriges största jämställdhetsutmaning.

Störst svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden har flyktingar och deras anhöriga. I denna grupp har kvinnorna överlag en lägre utbildningsnivå, mindre arbetslivserfarenhet och sämre hälsa än männen. Det gör att de har sämre förutsättningar än män att arbeta. Enligt en rapport från Finanspolitiska rådet är bara omkring 39 procent av de flyktinginvandrade kvinnorna sysselsatta sju år efter invandring till Sverige; motsvarande för män är ca 58 procent. Kvinnorna tar också det största ansvaret för hem- och familjeliv, vilket försenar viktiga åtgärder som behövs för att få ett jobb. Kvinnor gör oftare än män avbrott i insatserna på grund av uttag av föräldrapenning och väntan på förskoleplats för barnen. Under 2015 var drygt 10 000 personer långvarigt frånvarande från de etableringsinsatser som nyanlända har under de första åren. Av dessa var ca 7 000 kvinnor som var föräldralediga.

Att skapa förutsättningar för att fler snabbare ska komma in på arbetsmarknaden är centralt för integrationen. Tyvärr försvåras detta av bristande jämställdhet vad gäller stöd och insatser för etablering som erbjuds. Till exempel är det färre nyanlända kvinnor än män som deltar i arbetsmarknadsutbildning, förberedande utbildning och arbetspraktik. Det är också betydligt färre kvinnor än män som har instegs- eller nystartsjobb. Det är inte rimligt. Det är viktigt att säkerställa att kvinnor och män behandlas lika av myndigheter. Målet måste vara att kvinnor och män får samma tillgång till bra insatser. Det kan uppnås genom till exempel mer uppsökande verksamhet, riktat till kvinnor, av Arbetsförmedlingen eller genom mer samarbeten mellan Arbetsförmedlingen och företag med många kvinnor.

Långa tider av frånvaro från arbetsmarknaden, exempelvis genom att kombinera bidrag och föräldrapenning på grundnivå, leder till att trösklarna till jobb blir allt högre och risken för långvarigt utanförskap ökar. Moderaterna vill att full föräldrapenning enbart ska utges vid jobb eller permanent bosättning i Sverige. Det är rimligt med en kvalificering till ersättningssystemen, och det kan också påskynda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Rätten till föräldrapenning för personer med tillfälliga uppehållstillstånd bör begränsas till 365 dagar eller upp till barnets ettårsdag. Vi vill även begränsa föräldrapenningen till 365 dagar för den som saknar sjukpenninggrundande inkomst. En kortare föräldraledighet om man inte har kommit in på arbetsmarknaden kan bidra till att kvinnor inte fastnar i bidragsberoende och långvarigt utanförskap. Samtidigt bör rätten till förskola utökas för barn till föräldrar som lever på försörjningsstöd.

Många utrikes födda kvinnor som befunnit sig i Sverige under en längre tid står utanför arbetskraften och har i dag ingen kontakt med Arbetsförmedlingen. Här har uppsökande verksamhet visat sig ge goda resultat. Hembesök är ett viktigt verktyg för

att kunna ge rätt stöd till dem som är i behov av försörjningsstöd samt även för att identifiera fusk och felaktiga utbetalningar. Hembesöken bör därför vara en obligatorisk del av alla kommuners arbete kring försörjningsstödet. Socialtjänstlagen bör därför ses över med syfte att alla kommuner ska göra regelbundna, och vid behov oanmälda, hembesök.

För att underlätta för utrikes födda kvinnor att ta steget in på arbetsmarknaden bör aktivitetskravet i försörjningsstödet också omfatta fler. Det bör till exempel kunna tillämpas på personer som söker kompletterande försörjningsstöd till föräldraförsäkringen. Annars riskerar arbetet med att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden att skjutas upp på grund av föräldraledighet. Ett rimligt krav att ställa skulle till exempel kunna vara att språkundervisning ska kunna ske under föräldraledigheten för den som också får försörjningsstöd. Det skulle hjälpa utrikes födda kvinnor att ta steget närmare arbetsmarknaden.

Förstärkt samhällsorientering för nyanlända

Integration handlar om mer än ett arbete. I Sverige är det självklart att kvinnor har samma rättigheter som män och att varje kvinna själv väljer vem hon vill gifta sig med och hur hon vill leva sitt liv. Men så är det inte överallt. Trots att Sverige för många är tryggt land finns fortfarande hederskultur som begränsar människors självständiga liv och möjligheten att bli det man vill. Det kan vi aldrig acceptera. Många nyanlända kommer till Sverige från samhällen där synen på jämställdhet skiljer sig från den svenska. Därför är det viktigt att nyanlända, såväl män som kvinnor, får en ordentlig samhällsorientering.

Men deltagandet i samhällsorientering är dåligt i dag. Av nyanlända inskrivna i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, i 18 månader eller längre, har endast drygt en tredjedel deltagit i samhällsorientering. Samhällsorienteringen måste därför bli obligatorisk på riktigt.

Alla nyanlända till Sverige ska ha genomgått samhällsorientering inom ett år från att etableringen inleddes. Frånvaro ska leda till nedsatt ersättning. Det bör också införas en examination i samhällsorientering. Om man inte klarar examinationen bör man helt eller delvis göra om samhällsorienteringen och examinationen. Arbetet behöver snabbas på för att samhällsorientering ska genomföras även under asyltiden.

Mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem och en allvarlig typ av brottslighet. Den största delen av mäns våld mot kvinnor begås av någon som kvinnan har eller har haft en relation till. Våldet leder till fysiskt och psykiskt lidande och påverkar ofta den våldsutsatta kvinnans hela livssituation.

Enligt brottsstatistik från Brå dödas i genomsnitt 17 kvinnor per år av en man de har eller har haft en nära relation till. Under 2013 anmäldes 27 100 misshandelsbrott mot kvinnor, varav 17 000 brott gällde misshandel inomhus av en bekant gärningsperson. I de anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor över 18 år var förövaren en man i 85 procent av fallen. Antalen polisanmälda fall av grov kvinnofridskränkning 2013 var 2 136, och antalet polisanmälda våldtäkter mot flickor och kvinnor över 15 år var 3 934. Polisanmälda brott kan ge en fingervisning om antalet kvinnor som utsätts för mäns

våld, men mörkertalet bedöms vara mycket stort. Brå uppskattar att endast 20–25 procent av våld mot kvinnor i nära relationer polisanmäls.

Det är angeläget att arbeta för att fler ska polisanmäla när de utsatts för brott i nära relation, men det är också viktigt att arbeta för att de som anmäler inte vill ta tillbaka sin polisanmälan. Det finns flera goda exempel på det, till exempel Relationsvåldscentrum i Stockholm som sätter in brottsofferstöd inom 48 timmar efter polisanmälan och ger kunskap och kraft till den utsatta att genomgå brottsutredningen. Verksamheten har bidragit till att fler ärenden om våld i nära relationer leder till åtal och till att samarbetet mellan polis och socialtjänst har förbättrats. Moderaterna vill uppmuntra fler sådana verksamheter runt om i landet.

Under senare tid har det kommit signaler om att brott i nära relationer, såsom misshandel och överträdelse av kontaktförbud inte hunnit utredas av polisen. Det är oerhört allvarligt. Det kan vara ett stort steg för en kvinna som blivit slagen i hemmet att kontakta polisen, och snabba förhör och väl dokumenterade skador är viktigt för den fortsatta utredningen i denna typ av brottslighet. Moderaterna vill utöka poliskåren med minst 2000 fler poliser och frigöra resurser för polisiärt arbete genom att öka antalet civilanställda hos polisen. En väl fungerande polismyndighet är centralt, inte minst för att öka tryggheten för våldsutsatta kvinnor.

Det är viktigt att rättsväsendet har rätt verktyg för att skydda brottsoffren. Den 1 juli 2013 skärptes straffen för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Effekterna av straffskärpningen bör utvärderas. Om det visar sig att reformen inte fått avsedd effekt kanske straffen bör skärpas ytterligare. Därför har riksdagen uppmanat regeringen att utvärdera straffskärpningen.

För att förebygga återfall bör en dömd gärningsman delta i det behandlingsprogram som Kriminalvården anser är lämpligt. Moderaterna anser att personer som är dömda för våldsbrott bör ha en skyldighet att genomgå behandlingsprogram. En vägran att delta i ett sådant program ska få konsekvenser för möjligheterna till permission och villkorlig frigivning. Den som dömts för grova brott mot närstående eller grova sexualbrott och vägrar att delta i behandlingsprogram ska inte vara aktuell för villkorlig frigivning.

Alliansregeringens satsningar mot mäns våld mot kvinnor var omfattande och medförde att arbetet mot mäns våld mot kvinnor utvecklades. Men även om det skett framsteg på många områden kvarstår brister som t.ex. brist på strategisk styrning i myndigheters arbete, kunskapsluckor, stora lokala och regionala skillnader i olika myndigheters arbete mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Det innebär en fara för rättssäkerheten. En del av samhällets brister vägs upp av ideella organisationer med lång erfarenhet och god kompetens, såsom kvinnojourerna. En nationell strategi skulle kunna bidra till att myndigheterna arbetar med bättre effektivitet och kvalitet samt samverkar så att lokala och regionala skillnader i kvalitet, resultat och tillgänglighet minskar. Därför bör regeringen skyndsamt sätta en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor.

Skärpt straff genom ny brottsrubricering – grovt sexuellt ofredande

Det finns – straffrättsligt sett – ett för stort avstånd mellan vissa allvarliga gärningar som rubriceras som sexuellt ofredande och de situationer där det går att fälla någon till ansvar för våldtäkt. I sådana fall av sexuellt ofredande framstår straffet som inte

tillräckligt ingripande i förhållande till den kränkning som offret utsatts för. Varje oönskad hand på kroppen är en för mycket, och det finns allvarliga kränkningar som måste kunna betraktas som och straffas efter sitt högre straffvärde utan att det handlar om våldtäkt. När brott och handlingar är påtagligt oacceptabla måste markeringen från samhället bli tydligare. Därför behöver en ny brottsrubricering, grovt sexuellt ofredande, införas. Straffskalan ska vara fängelse i minst nio månader och högst tre år. Det grova brottet ska ta sikte på situationer där till exempel gärningsmän i grupp angriper en person eller där gärningsmannen på något annat sätt har agerat särskilt hänsynslöst eller kränkande. Den som döms för det grövre brottet men inte är svensk medborgare riskerar då också utvisning. Möjligheten att utvisa den som döms för allvarligare brott finns redan i dag men används bara om återfallsrisk föreligger vid straffvärdens understigande ett års fängelse. Den gränsen vill vi moderater sänka till fängelse i sex månader.

Polisens nationella operativa avdelning har tagit fram en nationell lägesbild gällande sexuella ofredanden bland unga i publika miljöer. Angreppen sker i flera olika sammanhang. Brott som begåtts i grupp är få till antalet, men är samtidigt särskilt allvarliga. Att i grupp utsätta någon för denna typ av övergrepp är särskilt kränkande och hänsynslöst. Vi vill även se utökad polisen närvaro på särskilt utsatta platser. En synlig och närvarande polis skapar förutsättningar för trygghet och att brott förhindras och beivras. Därför behövs utökad polisen närvaro på platser som är särskilt utsatta för denna typ av brottslighet. Det skulle göra polisen mycket synligare vid exempelvis allmänna folksamlingar, på festivalområden och på badhus.

Sverige behöver en sexualbrottslagstiftning som bättre än i dag utgår från att ett nej betyder nej. Moderaterna vill se en bredare lagreglering som tydligare markerar vars och ens rätt att själv bestämma om man vill ha sex eller inte. Det är den som vill utföra en sexuell handling med en annan som är skyldig att försäkra sig om att den andra också vill, annars ska man avstå. En bredare lagreglering syftar till att säkerställa normal ömsesidighet och uppmärksamhet. Alliansregeringen tillsatte en utredning som sett över straffskärpningar för de grövsta sexualbrotten, hur skyddet för brottsoffer kan stärkas och hur rättsväsendet hanterar våldtäktsärenden. Kommittén redovisade sitt uppdrag i början av oktober 2016. Det är av största vikt att sexualbrottslagstiftningen erbjuder en rättssäker och heltäckande kriminalisering av alla former av sexuella övergrepp, och att det införs en ny brottsrubricering för ett synnerligen grovt brott och att även oaktsamhet kriminaliseras. Det är därför mycket betydelsefullt att en översyn nu har genomförts. Det är viktigt att behövliga lagändringar genomförs så snart som möjligt efter att förslagen beretts.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Tusentals personer lever under hot från sina anhöriga på grund av en så kallad hederskultur. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte, och anseende anses bero av flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Kontrollen kan sträcka sig från begränsningar i vardagen som rör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb, giftermål och skilsmässa. I extrema fall kan kontrollen leda till hot om våld och våld, inklusive dödligt våld.

Det senaste årtiondet har stödet till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck förbättrats. I vissa avseenden har också lagstiftningen skärpts. Men mer

behöver göras för att samhället med kraft ska kunna ingripa mot dessa brott. Vi anser att det behövs en kartläggning av omfattningen av hedersrelaterad brottslighet och hur utvecklingen ser ut. Rättsväsendet ska ha de verktyg som behövs för att skydda brottsoffren – det handlar bland annat om ökad kunskap, stöd till drabbade och ett tydligt myndighetsansvar. Det behövs även göras en översyn av lagstiftningen i syfte att motverka hedersrelaterade brott och öka lagföringen av sådana brott.

Oskuldskontroller och könsstympning

Könsstympning av flickor och kvinnor sker många gånger med familjens heder som förklaring för att kontrollera flickors och kvinnors kroppar och sexualitet.

Könsstympning innebär ett fysiskt och psykiskt lidande för de drabbade och är förbjudet i Sverige. Det är dessutom ett brott mot de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna och mot barns rättigheter. Trots detta beräknar Socialstyrelsen att 38 000 flickor och kvinnor som är bosatta i Sverige idag kan vara könsstympade. Av dessa är cirka 7 000 flickor under 18 år.

Både oskuldskontroller och ”oskuldsintyg” är förbjudna enligt lag. Det förekommer att flickor och unga kvinnor söker hjälp från sjukvården inför ett bröllop för att de vill ha ett ”oskuldsintyg” eller för att de vill genomgå en operation. Enligt en studie från år 2013 (Karolinska Institutet av Niels Lynøe och Niklas Juth) svarade en majoritet av de gynekologer och allmänläkare som besvarade enkäten att de var villiga att försöka hjälpa en ung kvinna som sade sig vara rädd för våld om hon inte får ett ”oskuldsintyg” på något sätt.

Det förebyggande och stödjande arbetet mot könsstympning och oskuldskontroller bör prioriteras. Som en del i detta skulle en nationell satsning på spridning av kunskap om och opinionsbildning mot könsstympning och oskuldskontroller kunna övervägas. Detta behöver ske brett i samhället, och exempel på kontaktpunkter där man kan nå relevanta målgrupper är sfi, komvux, barnavårdscentraler, mödravårdscentraler, ideella organisationer, skola (inklusive skolhälsovård), förskola, socialtjänst och rättsväsendet.

Åtgärder för att förhindra att underåriga blir gifta och mot tvångsäktenskap

Att förhindra att barn gifts bort eller att människor blir bortgifta mot sin vilja är en viktig uppgift. Den lagreform mot tvångsäktenskap som den tidigare regeringen genomförde 2014 innebär att Sverige inte längre erkänner äktenskap som ingåtts utomlands via ombud, att skyddet mot barnäktenskap har stärkts och att äktenskapstvång har kriminaliserats. Alliansregeringen införde den 1 juli 2014 det nya brottet äktenskapstvång som stärker skyddet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap. Två nya brott infördes då i brottsbalken; äktenskapstvång och vilseledande till tvångsäktenskapsresa. Äktenskapstvång innefattar även att det är olagligt när den unges utsatthet utnyttjas exempelvis genom press från föräldrar eller släktingar. Vilseledande till tvångsäktenskapsresa tar sikte på den som lurar någon att resa till ett annat land där personen ska giftas bort genom tvång eller utnyttjande.

Brottsrubriceringarna infördes för drygt två år sedan, och flera anmälningar till åklagare har gjorts sedan dess, men få åtal har väckts. Det är viktigt att åtal väcks så att de som gör sig skyldiga till brott kan ställas till svars. Moderaterna vill därför att man

ser över hur lagen mot barnäktenskap fungerar i praktiken. Lagstiftningen är förhållandevis ny, men trots detta är det viktigt att man gör en uppföljning av de regler som gäller och hur de följs i Sverige. Genom en sådan översyn kan man också få en bättre bild av hur landets kommuner hanterar problematiken kring äktenskap ingångna i utlandet där underåriga är inblandade.

Utöver detta krävs ytterligare insatser för att motverka tvångsgifte och hot om tvångsgifte. Det kan exempelvis handla om tydliga och riktade informationskampanjer. Det bör också övervägas om en separat tvångsäktenskapsenhet behövs hos Polisen eller någon annan myndighet för att hantera frågor om tvångsäktenskap.

Permanent Länsstyrelsen i Östergötlands nationella uppdrag

Länsstyrelsen Östergötland har haft uppdrag från regeringen att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck sedan år 2005. Länsstyrelsen i Östergötlands nationella uppdrag har bidragit till ett långsiktigt och strategiskt arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, till en analys av utvecklingsbehoven samt till att samarbetet mellan länsstyrelser, mellan nationella myndigheter och mellan myndigheter och ideella organisationer har utvecklats.

Arbetet har inneburit att en kvalificerad organisation har byggts upp inom myndigheten. Inget talar för att behovet av omfattande insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck kommer att minska. Vår uppfattning är tvärtom att ökade ansträngningar måste göras på detta område. När man kan se att ett behov av en verksamhet kommer att finnas kvar under lång tid framstår det som mindre lämpligt att det formellt sett har karaktären av ett tillfälligt uppdrag, vars existens formellt sett – om än kanske inte i realiteten – prövas varje år.

Mot bakgrund av ovanstående bör Länsstyrelsen i Östergötlands nationella uppdrag att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck permanentas.

Stopp för månggifte

I Sverige är det olagligt att ingå månggifte. Ändå finns idag nästan 300 registrerade fall av bigami eller polygami i Sverige. Det beror på att svensk lag tillåter månggifte om äktenskapet ingåtts i ett land där det är lagligt och de inblandade sedan flyttar hit. Enligt svensk rätt ska utländska äktenskap erkännas om de är giltiga enligt lagen i det land de ingåtts. Undantaget till detta är om effekten av erkännandet går emot svensk så kallad ordre public. Svensk doktrin intar dock inställningen att erkännande av utländska polygama äktenskap inte är i strid mot svensk ordre public. Moderaterna anser att lagstiftningen behöver moderniseras och anpassas till våra svenska värderingar om jämställdhet och syn på äktenskap. Därför bör lagen förtydligas i syfte att månggifte inte ska erkännas i Sverige.

Informationsmaterial om svenska värderingar

Samhället vilar på en värdegrund för hur vi ska förhålla oss till och bete oss mot varandra. Dessa värderingar är en viktig del av och håller ihop vårt samhälle. Det handlar exempelvis om alla människors lika värde, allas rätt till sitt liv och sin frihet,

vikten av en fungerande rättsstat samt rätten att ha en religion, men också att avstå. Jämställdhet mellan kvinnor och män är någonting annat som vi värderar högt.

De barn, ungdomar och vuxna som kommer till Sverige från andra länder utgör inte en homogen grupp. Många härstammar dock från länder där mänskliga fri- och rättigheter, kvinnors rättigheter och barns rättigheter kränks allvarligt. Det är därför viktigt att nyanlända, inte minst flickor och pojkar, får information och kunskap om sina rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Det vill säga om mänskliga fri- och rättigheter, demokratiska principer och betydelsen av jämställdhet som är fundamentala värderingar i Sverige.

Vi ser ett behov av att ta fram ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck samt skyldigheter och rättigheter i Sverige.

Detta material bör skrivas både på hemspråken och på lätt svenska samt spridas brett i Sverige genom olika kanaler som till exempel svenska för invandrare (sfi), komvux, skolor inklusive förberedelseklasser, förskolor, asylboenden, familjehem, hem för vård och boende, andra hem för ensamkommande barn, mödravårdscentraler (för att nå blivande föräldrar), barnavårdscentraler, socialtjänsten, Migrationsverket, rättsväsendet och ideella organisationer.

En jämställd skola

De grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som är utgångspunkten för skolans värdegrund gäller alla skolor, oavsett huvudman eller inriktning på skolan. Skolans styrdokument och läroplaner är mycket tydliga med att skolan ska motverka traditionella könsmonster och att alla barn och elever ska ges möjlighet att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån kön.

Moderaterna värnar det fria skolvalet och den mångfald av skolor och inriktningar som föräldrar och elever har att välja emellan. Men det bygger på att alla skolor, oavsett huvudman, står upp och följer den skollag och värdegrund som Sveriges riksdag har beslutat om. Moderaterna är därför kritiska till den tolkning av skollagen som Skolinspektionen gör, vilket ger klartecken till att permanent dela upp flickor och pojkar i exempelvis idrottsundervisningen.

Jämställdhet i skolan är en förutsättning för att alla barn ska kunna komma till sin rätt, oavsett kön.

Moderaterna vill därför se över och skärpa skollagen så att det inte råder några som helst tvivel om att huvudregeln i den svenska skolan är att undervisningen inte ska vara könsuppdelad. Detta utesluter dock inte att det även i fortsättningen ska finnas möjlighet för skolor att göra tillfälliga och pedagogiskt motiverade gruppindelningar av eleverna.

En jämställd idrott

Moderaterna står bakom en modern idrottspolitik som alltid tar sin utgångspunkt i att ge alla barn och ungdomar samma möjligheter till idrottsutövande. Forskning visar på en betydande snedfördelning av ekonomisk tilldelning kopplat till kön. Regeringen bör därför initiera en utredning som belyser hur ekonomiska medel fördelas kopplat till kön och komma med förslag för att stärka jämställdheten inom svensk idrott.

Elisabeth Svantesson (M)

Katarina Brännström (M)

Christian Holm Barenfeld (M)

Boriana Åberg (M)

Fredrik Schulte (M)

Niklas Wykman (M)

Erik Andersson (M)

Eva Lohman (M)